

Samdok

samla samfunnsdokumentasjon

RAPPORT 2014

PRIORITERT OPPGAVE
Kommunale arkiv

(2) Digitalt skapt materiale i kommunal sektor 1985 til 2010
- kartlegging

En presentasjon av SAMDOK prosjektet:

Digitalt skapt materiale i kommunal sektor 1985 – 2010

 IKA

Sigve Espeland
Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS

Før jeg begynder husk stikkordet:

KVALIFISERT ESTIMAT

SAMDOK PROSJEKTET

«Samdok-prosjektet vart etablert av Riksarkivaren våren 2013 for å fylgja opp stortingsmelding om arkiv. Som eit ledd i dette arbeidet vart kring 35 arkivinstitusjonar, organisasjonar med meir i februar 2013 inviterte til å koma med innspel til Arkivverket sin strategi for 2014-2017. På same tid inviterte og Riksarkivaren til dialogmøte med ulike aktørar i arkivfeltet. Innspela frå desse to initiativa låg til grunn for det vidare arbeidet i Samdok-prosjektet. Det vart og eit viktig grunnlag for Arkivverket sin strategi for 2014-2017 som vart vedteken i juni 2013».

Kilde: SAMDOK-prosjektet. Prioriterte oppgaver 2014

Litt mer om SAMDOK-prosjektet

- Følg prosjektet på SAMDOK bloggen - <http://samdok.com/>
- Prioriterte oppgaver i SAMDOK formuleres for hvert år (For 2015)
- SAMDOK med sine årlige satsingsområder fram til 2017,
- Hadde **14 delprosjekt i 2014** - et av dem presenteres her.
- SAMDOK vil endre arkiv-Norge i årene som kommer.

SAMDOK prosjektet 2 - 2014:

Digitalt skapt materiale i kommunal sektor 1985-2010 – kartlegging

- Mandat formulert i Prioriterte oppgaver i SAMDOK (s. 5)
- Prosjektdeltakere:
 - Ingrid Nina Nøstberg - Riksarkivet (prosjektansvarlig)
 - Arne-Kristian Groven - Riksarkivet
 - Sigve Espeland - IKA Rogaland
 - Geir Utmo - Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane
 - Pål Mjørland - Fylkesarkivet i Oppland/IKA Opplandene
 - Børge Strand - IKA Øst
 - Tor Eivind Johansen - KDRS

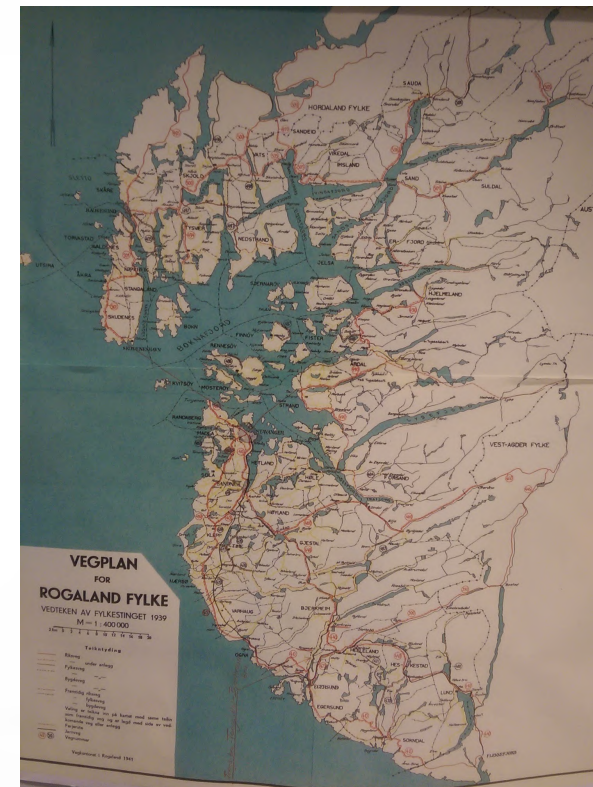
Mitt utgangspunkt ...

- Tidlig i 2001 ferdigstilte vi ved IKA Rogaland **rapporten**:
- “LANGTIDSLAGRING AV AVSLUTTEDE ELEKTRONISKE ARKIV I KOMMUNAL SEKTOR I ROGALAND”.
- Da jeg leste meg opp for å kunne skrive denne rapporten begynte mitt etterhvert omfattende arbeid med bevaring av eArkiv i kommunal sektor i Rogaland.

Sett fra Rogaland ved prosjektstart ...

- Topografisk beskrives Rogaland av mange som Norge i miniatyr.
- Tenk om Rogaland også var et Norge i miniatyr når det gjaldt IT systemer i år 2000?
- Da jeg satt på Gardermoen tidlig på våren 2014 etter første møte i SAMDOK-gruppa tenkte jeg:
- «Jeg har jo tallene hvorfor ikke prøve!»

Sett fra Rogaland ved prosjektstart – tall fra kartleggingen i år 2000

- Kartla 388 systemer i 22 av fylkets 26 kommuner.
- Gjennomsnitt på 17,6 systemer pr kommune.
- Hvor den minste hadde 1 systemer (Utsira)
- og den største 59 systemer (Sandnes).

Sett fra Rogaland ved prosjektstart - innvendinger mot tallene fra år 2000

- Manglet store kommuner som Stavanger, Karmøy og Haugesund.
- Den mellomstore kommunen Strand i Ryfylke var heller ikke med.
- Men den nest største Sandnes er med (74.000 inb. i dag 52072 i år 2000).
- Anslår vi at Stavanger, Karmøy og Haugesund hadde ca. 60 systemer hver den gangen og Strand 17, blir regnestykket slik:
- $388 + 60 + 60 + 60 + 17 = 585$
- Dvs. et gjennomsnitt på **22,5** systemer pr. kommune i Rogaland i år 2000
- En plass mellom 388 og 585 systemer lå antakelig **minimumstallet** for systemer brukt i kommuner i Rogaland den gangen.

Tallene for Rogaland oppblåst til nasjonalt nivå:

- I år 2000 var det 429 kommuner i Norge.
- (428 etter sammenslåingen av Vindafjord og Ølen i 2006).
- Ved et gjennomsnitt på 17,6 får vi da: **7550,4** systemer.
- Ved et gjennomsnitt på 22,5 får vi da: **9652,5** systemer.
- Dette er trolig et forsiktig anslag for år 2000 – et minimumsanslag.
- Det er klart at antallet systemer i norske kommuner har vokst etter dette.

Grunnlagsmaterialet for SAMDOK-rapporten

- Hvorfor ikke bruke tall fra Arkivplan.no?
- Arkivplan.no var/er ikke komplett og ikke oppdatert.
- Husk derfor: Arbeid med earkiv inn mot Arkivplan.no.
- Vil gi bedre nasjonale oversikter i framtiden.
- Det eksisterte en god del lokale og regionale kartlegginger.
- Vi skaffet oss oversikt over disse og kvaliteten på dem.
- Alternativet var en fullskala kartlegging.
- Dette var det ikke resurser til å gjennomføre i SAMDOK.

Kartleggingsdata

- Basert på eksisterende kartlegginger foretatt av KAI-institusjoner.
- Alle institusjoner ble kontaktet i mai/juni 2014.
- Mottok kartleggingsdata fra 16 institusjoner.
- Kartleggingene er foretatt i tidsrommet 1998-2014 (dvs. 16 år)
- Hovedtyngden på perioden 2005-2007.
- Omfatter systemer som har vært i bruk fra begynnelsen av 1980-tallet fram til 2014.

Kartleggingsdata – oversikt

- Kartleggingsdata fra **181** kommuner (av 428).
- Og **7** fylkeskommuner (av 19).
- Både fagsystemer og sak/arkiv systemer.
- **752** ulike typer systemer er registrert.
- Rik systemflora i kommunal sektor.
- Hovedtyngden av dette er fagsystem.

De regionale og lokale kartleggingene:

Institusjon	Kartlagte kom.	Kartl.år	Periode	Kvalitet
IKA Rogaland	22	2000-2001	1980-tallet 2000	Komplett kartlegging av alle medlemskommunene
IKA Øst	5 (inkl. fk)	2014	1980-tallet - 2014	Komplett kartlegging av alle medlemskommunene
IKA Vest-Agder	10 (inkl. fk)	2007	Ca. 1984 (73!) - 2007	Virker komplett. Fra 2007 er arkivplan.no oppgitt som hovedregister
IKA Kongsberg	14 (inkl. fk)	2006 -2011	Ikke oppgitt	Kun ca. halvparten av medlemskommunene
IKA Finmark	8	2004/2008	Ikke oppgitt	
IKA Troms	22	2006	1982 - 2008	Virker komplett. Lenvik kommune en prototyp for Troms
Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane	26	2007 - 2012	1988 - 2014	Komplett kartlegging av alle medlemskommunene?
Fylkesarkivet i Oppland	16 (inkl. fk)	2013		Ikke komplett, mangler medlemskommuner
Fylkesarkivet i Hordaland	1	2013	Ikke oppgitt (kun dagens systemer?)	BK vurdering av alle systemer, foretatt av Jan Tore Helle
Arkiv i Nordland	15	2005	1989-2005	Ikke komplett?
Vestfoldarkivet	1	2005	Fram til 2005	Ikke komplett
Trondheim byarkiv	1	2013/2014?		Beskriver dagens situasjon
IKA Hordaland	29	1998	Ca.1985 - 1998	Komplett kartlegging av alle medlemskommunene
Aust-Agder kulturhistoriske senter	3	2010		Ikke komplett
Bergen byarkiv	1	2000, 2011		
IKA Møre og Romsdal	15	2004 - 2014		

Andre institusjoner ble også kontaktet:

- **Drammen byarkiv** - ingen kartlegging
- **Folloarkivet** - ingen kartlegging
- **IKA Østfold** - ingen kartlegging
- **Bærum kommune** - ingen kartlegging
- **Skedsmo kommune** - ingen kartlegging
- **IKA Trøndelag** - leverte kun kartlegging fra Trondheim kommune (kuttet den ut, bruker kun Trondheim byarkivs kartlegging som vi vurderer som svært god)
- **Oslo byarkiv** - leverte kun en prosjektoppgave fra BI, ingen tallmateriale (selv etter nærmere forespørsel). Senere har vi fått informasjon om at de har kartlagt 46 sak/arkiv-systemer, men har ingen oversikt over fagsystemer.

Arbeidsmetode:

1. Alle tilgjengelige kartlegginger fra KAI-institusjoner ble innhentet. Foretatt en kontrollsjekk med et par Akershus kommuner, om de hadde kartlegginger, hvilket de ikke hadde.
2. Kartleggingene ble overført til samme format – i et **Excel-skjema**
3. Kartleggingsdataene ble vasket mht. skrivemåte osv.
4. Alle systemer ble kategorisert med funksjonskoder etter funksjonsområde; skole, pleie- og omsorg, barnevern, teknisk osv.
5. De kartlagte systemene ble overført fra Excel til en **Access database**.
6. Det er foretatt statistisk behandling og spørringer i programmet SPSS.
7. Tolkninger av resultater
8. Foretatt bevaringsvurdering på makronivå
9. Valg av beregningsgrunnlag
10. Estimering av mengde på nasjonalt nivå.

Mer om arbeidsmåte ...

- Kartleggingene er av varierende kvalitet.
- Derfor viktig å bruke ulike beregningsmetoder, og sammenligne resultatene.
- Vi beregnet statistisk ut fra den totale kartlagte mengden,
- og ut fra utvalgte gode kartlegginger. (IKA Rogaland, Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane og IKA Øst)
- Disse er mest komplette og er foretatt av medlemmer i gruppa, slik at vi har god kunnskap om innholdet i kartleggingene og de lokale forholdene.

Merknader om kvaliteten på kartleggingene:

- **Representativitet:** Det er god geografisk spredning i kartleggingene, god fordeling av ulike typer kommuner (mht. næringsgrunnlag). Men vi har få kartlegginger fra store byer og folkerike kommuner i Akershus. Vi har kartlegging fra Bergen (ufullstendig) og Trondheim.
 - **Kompletthet:** Kartleggingene spenner fra de ufullstendige til de komplette. Blant komplette kartlegginger er IKA Rogaland , Fylkesarkivet i Sogn og Fjordane og IKA Øst.
 - **Kartleggingsnivå:** Noen kartlegginger inneholder alle typer systemer, også kontorstøttesystemer osv. (for eksempel Bergen). Andre har kun kartlagt bevaringsverdige systemer. Det er også forskjeller mht. om man har kartlagt systemer eller systemforekomster.
 - **Systemenes historikk:** Vi mangler kunnskap om systemenes historikk. Hvilke av de tidligst kartlagte systemene eksisterer fortsatt? Hvor mye av dataene er migrert over i nye systemer?
-
- **Svakheter ved kartleggingene til tross.**
 - **Vi mener å ha et godt nok beregningsgrunnlag for estimering av mengde.**

Bevaringsvurdering:

- Estimering av mengde bevaringsverdige system var målet for prosjektet.
- Derfor nødvendig å si noe om bevaringsverdighet av kartlagte system.
- Ble gjort på et overordnet nivå.
- Mer detaljerte bevaringsvurderinger lå utenfor dette prosjektets mandat.

SAMDOK-rapporten hovedoppsummeing:

- Prosjektet har hatt som mål å tallfeste antall bevaringsverdige uttrekk i kommunal sektor for perioden 1985 –2010, og utarbeide et estimat for kostnader for å sikre dette materialet for ettertiden. Resultatene viser et stort etterslep av levering/deponering av uttrekk til depot.
- 19 fylkeskommuner vil samlet ha ca. 475 systemforekomster fra denne perioden, dvs. i gjennomsnitt **25 systemforekomster pr. fylkeskommune**. 428 kommuner vil samlet ha ca. 12200 systemer fra samme periode. Gjennomsnittet for kommunene totalt sett er **28,5 systemforekomster pr. kommune**, men dette vil variere etter kommunens størrelse. Estimatenes representerer et minimum. Av den estimerte mengden kan det anslås at **60-65%** av system ene er **bevaringsverdige** for ettertiden, etter gjeldende regelverk.
- Med dagens metodikk vil kostnaden for å kunne ta uttrekk for langtidsbevaring av systemene bli i størrelsesorden 1-2 milliarder. Dette er også minimumstall.
- Undersøkelsen er basert på kartlegginger i 7 fylkeskommuner og 181 kommuner. De endelige estimatene er basert på utvalgte datasett med god kvalitet, dvs. 6 fylkeskommuner og 68 kommuner.

Litt flere fakta fra rapportens oppsummering:

- I følge **Statistikk for arkiv 2013** er det kun overført 802 uttrekk fra kommunale og fylkeskommunale arkivskapere til arkivdepot.
- Innrapportert systemer fra 7 fylkeskommuner og 181 kommuner til prosjektet.
- Dette avdekket hele 752 ulike systemer, med ulikt antall forekomster av hver av disse.
- 43 av systemene er statlig ansvar, f.eks. skattesystemet Sofie.
- System som det knytter seg statlig ansvar til er ikke tatt med i beregningene i rapporten.

De store tallene - fylkeskommuner:

- Gjennomsnitt **25** systemforekomster pr. fylkeskommune.
- Dette må betraktes som minimumstall.
- Summert opp vil dette utgjøre totalt **475** systemforekomster fordelt på 19 fylkeskommuner.

De store tallene - kommuner:

- Gjennomsnittet ca. **28,5** systemforekomster pr kommune.
- Ofte flere i store kommuner og færre i mindre kommuner.
- Summert opp vil dette utgjøre **12192** systemer.
- Også dette er et minimumstall.

Nasjonal bevaringsprosent for fylker og kommuner

- Dette en bevaring på **6,3%**.
- Trolig er prosenten mindre fordi rapporten oppererer med minimumstall.
- Vi vet at svært mange system er avsluttet i perioden 1985-2014.
- Derfor er 6,3% ikke bra.

Finn rapporten selv og les:

https://samdokdotcom.files.wordpress.com/2015/01/rapport-samdok-2014_2-kartlegging-av-digitalt-skapt-materiale-i-kommunal-sektor.pdf

De store tallene nasjonalt og regionalt:

- Nasjonalt 1985-2014: **28,5** systemer pr. kommune.
- Rogaland omkring år 2000: **22,5** systemer pr. kommune.
- 28,5 er derfor et rimelig gjennomsnitt som fanger opp veksten i systemfloraen.

Bevaringsprosenten i Rogaland 2013 og 2014

- Med utgangspunkt i IKA sin system kartlegging fra år 2000, offentlig arkiv statistikk 2013 og IKA sin årsmelding 2014:
- 2013 regnemåte A: $56 * 100 : 388 = 14,4\%$
- 2013 regnemåte B: $56 * 100 : 585 = 9,5\%$
- 2014 regnemåte A: $71 * 100 : 388 = 18,2\%$
- 2014 regnemåte B: $71 * 100 : 585 = 12,1\%$
- **MERK!** Dette bygger på minimumstall for systemer.
- Men vi ligger over landsgjennomsnittet.

Hvilke utfordringer reiser den kommende kommunereformen?

- Mange kommuner vil bli nedlagt.
- Mange eArkivsystemer vil bli avsluttet.
- Dette vil øke antallet bevaringsverdige systemer dramatisk.
- Samtidig som vi allerede har et meget stort etterslep på bevaring av eArkiv.
- Earkiv er “ferskvare”.
- I motsetning til papirarkiv som i størregrad er “hernetikk”.
- Earkiv kan ikke stå i mange år før det avleveres til arkivdepot, ordnes og katalogiseres på samme måte som papirarkiv.
- Blir det stående for lenge går det tapt.
- Vi har en kjempeutfordring i dag,
- som vil vokse dramatisk som et resultat av kommunereformen.

